

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRACAJU

PRETPLATA: GOD. 100 D. POLUGOD. 50. D.
ČETVRTGOD. 26 D. POJEDINI BROJ 2. D.

Sjednica Akcijonoga Komiteja

Nakon pauze od godinu dana opet se je u Londonu dne 16. jula sastao na vijećanje Akcioni Komitej. Živa predkongresna diskusija u cionističkoj javnosti imala je prema općenom očekivanju da se ogleda u toj sjednici. Izvještaj, koji nam predleži sve do redakcionog zaključka lista o londonskoj sjednici Akcijonoga Komiteja ne odaje ništa određena o onome, šta je bilo rečeno u diskusiji, koja je potrajala odulje vrijeme. Fakat, da se čitavu godinu dana nije sazvaio Akcioni Komitej upotrebljen je u predkongresnoj diskusiji a i ranije u raznim kritikama kao dokaz zamrlosti u životu Cionističke Organizacije. Ne ćemo da se zaustavljamo kod rasudjivanja i ocjene toga momenta, ali ipak valja istaći da je pauza od godine dana spremila veliko obilje materijala za ovu sjednicu Akcijonoga Komiteja. Spravom se istaklo tik pred samu sjednicu, da valja ostaviti donekle postrance govor o onome, što se je zbililo i da bi Akcioni Komitej trebao da svoj pogled upravi više prema budućnosti, a kritiku neka što više prepusti samom kongresu.

Izvještaj kojim raspoložemo prikazuje u glavnome pojedine referate predsjednika Weizmanna, Sokolova, izvještaj Col. Kisha, Jacobsohna itd. i kaže, da je inž. R. Stricker razložio zašto je odstupio sa mjesta potpredsjed. A. K. Sjednici nijesu prisustvovali vođitelji pojedinih resora palestinske Egzekutive izuzevši Col. Kisha, koji vodi politički departman te Egzekutive.

Rezultati sjednice još se za sada ne vide. Možda će se doskora zapaziti u nastavku javne rasprave raznih problema u cionističkom novinstvu ili tek na samom kongresu. Tu će se vidjeti, je li Akcioni Komitej u glavnome vršio samo kritiku, ili je debata, koja je prema kratkoj obavijesti u izvještaju trajala prilično dugo, doprinijela bistrenju situacije.

Dr. Weizmann dotakao se u svom opširnom referatu svih važnijih momenata u današnjoj situaciji. Zanimiva je konstatacija pedsjednika Weizmanna, da on o imenovanju lorda Plumer a Vrhovnim Komesarom Palestine nije ništa znao, ali i odlučnost, kojom je tvrdio, da smjer engleske politike u Palestini ostaje nepromijenjen.

Sjednica Akcijonoga Komiteja potrajat će jamačno još koji dan. U narednom broju, jer će nam po svoj prilici, doonda stići i opširniji izvještaj i o samoj debati moći ćemo da se odredjenije osvrnemo na čitavu sjednicu i na neke pojedinosti, koje su u njoj iznesene.

IZVJEŠTAJ O SJEDNICI AKCIJONOGA KOMITEJA.

Sjednici Akcijonoga Komiteja pribivalo je 32 člana, a medju njima od palestinske Egzekutive jedini Colonel Kish. Nakon pozdrava predsjednika A. K. prof. dra. Chajesa uslijedile su neke interpelacije, a zatim dr. Weizmann opširno izvješćuje o

sadašnjem političkom položaju

kao i internim pitanjima Cionističke Organizacije. Izjavljuje, da nije ništa znao o imenovanju lorda Plumer a Vrhovnim Komesarom za Palestinu dok za to imenovanje nije doznao iz novina. Na temelju svoga razgovora sa Plumerom uvjerio se, da je lord Plumer čvrst karakter, te da će svom energijom provoditi britansku politiku u Palestini. Dr. Weizmann naročito uvjerava, da lord Plumer ima potpuno razumijevanje za sve probleme Palestine, pa će nastojati, da te probleme i riješi. Nadalje saopćuje, da će u martu 1926. posjetiti Palestinu u Lloyd George. Zatim izvješćuje o svome razgovoru sa ministrom kolonija Amery-em nakon njegova posjeta u Palestini. Amery vrlo je zadovoljan sa djelovanjem i radom židovske kolonizacije, tek žali, da su židovske naselbine u gradovima brojnije nego u selima. Ne sumnja, da će Engleska održati zadanu riječ i provoditi politiku, koju je obećala.

I Arapi već počinju razumijevati, da su židovska djela i za njih od koristi.

Iza toga izvješćuje predsjednik Egzekutive gospodin Nahum Sokolov o svojim iskustvima u Palestini i naglašuje veliku vrijednost onoga, što je tamo stvoreno. Zatim se opširno bavi političkim akcijama u Rumunjskoj i Poljskoj i izjavljuje, da ne smijemo potcjenjivati važnost deklaracije poljske vlade. Sokolov izvješćuje zatim o radovima Keren Hajesoda u Palestini, s kojima možemo biti zadovoljni. I njegovi pregovori s rumunjskom vladom bili su uspješni.

Colonel Kish izvješćuje o

političkom položaju u Palestini.

Nadovezujuć na posjet ministra Amery-a u Palestini prikazuje odnošaje Cionističke Egzekutive prema palestinskoj upravi. Zatim ističe važnost izvršene aneksije predjela i gradova Maan i Akaba u teritorij Transjordanije. Time je taj predjel definitivno potpao pod palestinski mandat. Nutarnji politički položaj u Palestini poboljšao se je. Moraju se svim intenzitetom nastaviti nastojanja za sporazumni rad s Arapima na socijalnom, kulturnom i gospodarskom području, jer na toj bazi mnogo je lakši sporazum no na političkom području. Organizovani rad u Palestini je na ispravnom putu, jer daje i Arapima, da se koriste probicima njegove organizacije.

Colonel Kish izvješćuje zatim o pitanju zemljišta, kupovanju zemljišta, te o stanju židovske imigracije. Glede potonjega traži, da se Cionističkoj Egzekutivi osiguraju prava kod novoga uredjenja imigracionoga pitanja. Egzekutiva s vladom pregovara radi nekih još neobjašnjenih tačaka. Egzekutiva postigla je neke znatne olakšice u pitanjima transporta i useljenja. Konačno uvjerava, da je porasao politički upliv u Palestini. To se ima zahvaliti porastu židovskog pučanstva i odličnom obnovnome radu imigranata. Ovi faktori ga najviše podupiru kod pregovora sa palestinskom vladom.

Dr. V. Jacobsohn, zastupnik Cionističke Organizacije u Ženevi, izvješćuje o poziciji Palestine kod Lige Naroda.

Iza ovoga referata započela je diskusija o izvještajima dr. Weizmanna i Sokolova. Tom zгодom obrazložio je inž. Robert Stricker, zašto

je demisionirao kao predsjednik A. K. (Na mjesto inž. Strickera izabran je dr. A. Hantke).

Konačno osvrnuli su se dr. Weizmann i Sokolov u oduljim razlaganjima, na kritiku, koja je iznešena u debati.

Uistinu je dosta

Čini se te je mnogima u nas jasno, da je vanredno neprilično upuštati se u polemiku sa ona dva tabora, što se glože u Sarajevu. Pred više no godinu dana izbio je ondje spor u neljepoj formi, a uz vanredno, vanredno mnogo vike: »Jedinstvo kontra Separatizam.« I kolikogod je interesantno diskutiranje o problemima, što se danas okupljaju ne baš oko rada grupe »Jevrejskoga Života« i čitavoga spora u Sarajevu nego oko pokreta, koji je danas pod vidom cionizma i položaja sefardskoga svijeta zahvatio čeone redove toga dijela židovstva — ipak bi jednom trebalo i pored govora o tom jasno i odlučno odrediti stav prema svemu, što specijalno i principijelno upravlja sarajevskim sporom tako, te taj spor nije više toliko idejan, nego zadrž i sangviničan, pa nosi mnoge značajke nezgrapne lokalne borbe jednoga omanjeg mjesta. Ako je išta loše u toj stvari sarajevskoga spora, a to je bez sumnje pojav, koji se je do danas mogao konstatovati, da za ove zavadjene stranke (ni za jednu ni za drugu) a ma baš nitko u svijetu, a kamo li u Jugoslaviji, ne može da bude dovoljno objektivno.

Medjutim grupa »Jevrejskoga Života« prenijela je ponešto makiavelističke metode te borbe u Sarajevu i u svoj duel sa R. O. Saveza Cionista. U oba sarajevska tabora ima i suviše impulzivnih ljudi, a da bi se njihova međusobna rasprava mogla voditi nešto elitnije i elegantnije. Ali ako već tu baš nikako nije moglo da bude nešto više finoće, a ono se ipak toliko lako ne može da predje preko svega tona i načina, što vlada barem u recima »Jevrejskog Života« i brzozavkama sarajevske M. C. O. u odnošaju prema Savezu Cionista.

Nemam zasad baš nikakova interesa, da diram u problem i lozinke, što se tu već više od godinu dana iznose i pobijaju o sukobu jedinstva i separatizma, pokretu za budjenjem i uspravljanjem sefardskoga dijela židovstva, nego bih htio, da se jednom ocijene neki pojavi, koji se opažaju na mnogočem, što u Sarajevu biva. Nije u ovaj čas važan onaj recimo primaran moment o — što se kaže — »sefardskom separatizmu«, što resi barjak (tako se barem ističe u govorima i člancima) grupe oko »Jevrejskoga Života«. Nije važno ni to, jesu li ta gospoda, šta tako odlučno zauzimaju stav vođja, ispravni apostoli

onoga, što bi htjeli da grade i interpretiraju; nego bi trebalo jednom reći ponešto o tom, te nije baš sve ispravno, šta ta gospoda čine naročito na polju takta i politike.

Tko je pratio pisanje »Jevr. Života« u sporu sa Savezom, mogao je lako konstatovati, da se tu ne voli suviše ulaziti u konkretnu raspravu detalja i stvarnih dokaza, nego se radije sa pijedestala nekog stanovitog višeg i naročitog položaja vole bacati apodiktične tvrdnje, nasoljene izrazima, što ne odaju suviše mnogo finoće i otmjene rezerviranosti. Treba se u tom zaustaviti samo kod onoga, što donosi 68. broj »Jevrejskoga Života« od 17. jula 1925. Ovdje se tvrdi, da Savez »obmanjuje«, on se služi »makinacijama«, imade »svesne i zlonamerne krivnje« prema sarajevskoj M. C. O., počinja »ispade«, oficijelno se vodstvo ponaša »teatralno« itd. Medjutim, reći će tkogod — pa to je stvar temperamenta, na koji se sarajlije i onako vole da pozivaju. Ali se ni temperamentom ni visinom »naročitog položaja« ne da ispričati, da se koješta neispravno izvrće.

U Sarajevu postoji posvema obična oveća M. C. O. ni išta više ni išta manje nego Mjesna Cij. Organizacija Saveza Cijonista, kao što je ima u Beogradu, Novom Sadu, Bitolju itd. Po čemu imadu anonimna gospoda, ili bolje anonimni gospodin uvodničar spomenutoga broja »Jevrejskoga Života« prava, da jedan spor, u kojem još nijesu objektivno utvrđene krivice sa treće strane, izvrće onamo, te Radni Odbor objedjuje, da on u nekim greškama svojim ne griješi samo protiv M. C. O. u Sarajevu, nego sve to tangira »nas Sefarde uopšte.« I onda: »Nije samo po sredi spor između S. C. J. i M. C. O. u Sarajevu, ovdje se, naprotiv, prvenstveno radi o jednom sporu između oficijelnog vodstva cijonističkog pokreta u Jugoslaviji i nas sviju Sefarada u kraljevini.«

Dalje se tvrdi: »S. C. J. hotimično predvidja značenje, koje ima M. C. O. u Sarajevu. M. C. O. u Sarajevu nije samo podružnica S. C. J., ona je i te kako najjači organizacioni centar sefardskoga dela cijonističkog pokreta u Jugoslaviji.« Ja ću pretpostaviti, da se je gospodin (jedan, jer na jednom mjestu »misli« u singularu) ovdje oprezno izražavao. Pa da vidimo, što je to »organizacioni centar sefardskog dela cijonističkog pokreta u Jugoslaviji« i to najjači organizacioni centar. Pojam organizacije valja, zar ne, ovdje shvatiti aktivno, jer nitko, koliko znađem, od grupe »Jevrejskog Života« ne voli da je se naziva pasivnom; a aktivnost je neko djelovanje. Jedno. A drugo je »sefardski dio cijonističkog pokreta u Jugoslaviji«. To može da bude cijonizam u sefardskog dijela našeg židovskog pučanstva ili se tu možda radi o nekom naročitom sefardskom cijonizmu, koji je »Jevrejski Život« vazda isticao. Prema tome bi, da zaključimo iz gornjega, sarajevska M. C. O. trebala da bude neki djelotvorni, aktivni faktor u nekih masa i eventualno na nekom odredjenom idejnom području. Neka nam i sarajevska M. C. O. i uvodničar »Jevrejskog Života« pokažu bez uzrujavanja i istrčavanja konkretne dokaze, da je ta M. C. O. nešto takova, takova obzirom na naš sefardski svijet. Konkretno

primjere rada i uspjeha, a ne tek govore (koji su se medjutim držali samo u Sarajevu), uvodnike i notice. Ne ću a i ne mogu, da već a priori negiram, te u znatnom dijelu našeg sefardskog življa vide u vodjama grupe oko »Jevrejskog Života« neke svoje predstavnike. Idejni se utjecaji mogu vršiti i preko članaka u jednom listu; ali ovo priznavanje predstavništva nijesmo mogli da vidimo u konkretnom djelovanju i u stvarnim primjerima rezonance toga djelovanja u sefardskom židovstvu našem. »Jevrejski Život« notira dva pisma iz Bitolja i Skoplja, iz kojih se vidi privrženost tamošnjih cijonista uz tu spomenutu grupu. Ali, gospodo, je li sve to dokaz i opravdanje, da S. C. J., kad recimo griješi protiv sarajevske M. C. O., griješi i protiv »nas sefarada uopšte?«

Ponajprije valja znati: do danas je samo M. C. O. u Sarajevu konstatovala, da se R. O. ogriješio protiv nje, a da nije podala stvarnih dokaza ove svoje konstatacije. Iz konflikta koji je, po mom shvatanju, organizacioni, pravi se nešto, što naliči agitacionom materijalu: »U tome i jest — kaže 68. broj »Jevr. Života« — klica nesporazuma, pravi razlog revoltu sviju Sefarada Sarajeva, a možemo mirne savesti reći i cele kraljevine, onih, koji žele, da se unutar cijonističkog pokreta u ovim zemljama vodi ozbiljna i opravdana briga o osebnosti našeg sefardskog mentaliteta, o pravima i dužnostima sefardskih Jevreja ovih krajeva.

To se može da kaže »mirne savesti«, ako je čovjek uvjeren, da je svemu tomu zaista tako. Ali — manite se fraza, gospodine uvodničaru (jer ne pišete valjda u novinama samo za se i za svoje pristase), pa recite što za Vas znači »ozbiljna i opravdana briga o osebnosti našeg sefardskog mentaliteta, o pravima i dužnostima sefardskih Jevreja ovih krajeva?« Recite to odredjeno, da vas razumije barem svatko od onih, koji su skloni da vode te brige i u svom privatnom idejnom životu.

Rezime onoga što se desilo na Saveznom Vijeću u Beogradu jest, prema spomenutom uvodniku, da je »staro vodstvo S. C. O. činilo u svome odnosu prema nama, aktivnim Sefardima u ovoj sredini, jednu grešku za drugom... Demisija toga vodstva nije promenila ništa u nesnosnoj situaciji, pa ni ono famozno i konvencionalno izmirenje u buri aplauza na Saveznom Veću nije ni u čemu vodilo jednom korisnom rezultatu, konačnom bistrenju situacije. A i rezolucija, koja je navodno imala da spasi, barem idejno da spasi situaciju, naime onaj odlomak u rezoluciji, po kome se u buduće ima ići ususret opravdanim i posebnim zahtevima sefardskog dela u cijonističkom pokretu naše kraljevine, nije drugo nego jedna od mnogih uobičajenih farsa, kojim se služe naši oficijelni cijonistički krugovi.«

Sve je to »teatralno ponašanje oficijelnog vodstva cijonizma u nas, šta više jedna obična makinacija, koja je imala jedinu i isključivu svrhu, da obmami sefardsku cijonističku javnost«. (Razmaknuti tiskak akcentuiranjem pisca ovoga članka.)

Ne ću da budem advokat vodstva Saveza. Neka ono samo raspravi preporna

pitanja. Ja bih htio još jednom da konstatujem, koliko neka gospoda u Sarajevu čine krivo, kad se služe jednim ne-ljepim i unfair načinom borbe. Čovjek stiče dojam kao da ona grožnja u već ovdje citiranom članku, koja govori o eventualnom istupu sarajevske M. C. O. iz Saveza, nije tek jednostavna grožnja, da se uplaše nevaljala djeca, nego da se tu odaje izričaj neke naročite tendence. Neka motivi ostaju postrance, ali ako je gospodi u Sarajevu stalo do toga, da se otresu balasta dogmatskoga i zadržtoga cijonizma Zagreba, neka budu iskrena i odlučna. Neka ispravnost svoga nastojanja sa separacijom opravdaju ispravnosću one ideje, kojom su bila istupila na početku svoga djelovanja u Sarajevu, neka podignu vizir, ako hoće odrešitu borbu s tim saveznim vodstvom »dobrih namera« i neka se ne valjaju zagnjurenim putevima nekoga bog bi ga znao kako dotjerivanog taktiziranja vanredne škole, u kojem se sva krivnja baca na druge.

Govori se i piše se, da je Sarajevo raspačalo 1000 šekalim. A konto toga traži se nepotpisanom brzojavkom kandidatura dra. Kajona kao delegata i dra. Poljokana kao zamjenika. Prema pisanju »Jevrejskog Života« ima M. C. O. odnosno dr. Kajon iza se 1000 šekelista u Sarajevu, a prema saopćenom pismu iz Bitolja, birali bi ga i šekelisti u Bitolju, a isto tako valjda i Skoplje. Zašto nije u Sarajevu postavljena zasebna lista? Kraj tolikog broja šekela, ako su obračunati, jedan je mandat posvema siguran. Bilo bi poželjno, da sa zna, zašto se nije postavila ta listina i zašto je telegram odaslan tek 9. jula, kad je u »Židovu« bilo izričito objavljeno, da do uključivo 9. jula treba da bude predana Glavnoj izbornoj komisiji u Zagrebu listina sa potpisima kandidata i tridesetorice šekelista. Ako gospoda ne vode brigu o točnosti i ispravnosti formalnih postupaka, neka se ne »revoltiraju«, a ako ne čitaju službene objave svoje nadredjene instance imaju to manje da udaraju po Radnom Odboru, koji u tom slučaju jest i kriva adresa za ovakove telegrame.

Gospodin uvodničar govori o tom, da je M. C. O. u Sarajevu »tražila od kompetentnoga foruma u Zagrebu, da uzme u oficijelnu listu delegata za bečki kongres i jednoga delegata i zamenika našega poverenja i naše orijentacije«, ali nigdje ne veli, kako je saopćena ta želja tom slučajno nekompetentnom forumu: da li pismom, naročitim delegatom, telegramom ili kako drugačije.

Čemu služi sve to? Zar tome, da se čitaocima »Jevrejskog Života« prikaže golema ignorancija i »svesna zlonamernost« Radnoga Odbora? Ili možda gosp. uvodničar nije upućen u stvar? Onda neka bude manje rezolutan. A ako je upućen, onda dokazuje ili svoju ignoranciju ili svesnu zlonamernost, pa obmanjuje svoje čitatelje.

Isti taj gospodin uvodničar valjda interpretira onu konferencu akademski obrazovane sefardske inteligencije, koja je sazvana na inicijativu »Jevrejskog Života«, da se rasprave neka važna i akutna pitanja, pitanja idejne i organizacione naravi i da se odlučno i bez otezanja zauzme jedno otvoreno i decidirano principijelno stanovište prema taktici i lošoj

politici S. C. J. kad tvrdi, da su naši kompetentni i vodeći cij. krugovi lakomisleno previdili činjenicu, da se osim službenom cionizmu u delegaciji ima dati jednako dostojno mesto i opoziciji u cionističkom pokretu ovih zemalja. A koja je to opozicija u cij. pokretu, ako ne mi, koji se skupimo oko »Jevrejskog Života«?

Nitko me sumnja u to oponenstvo, ali to zaista nije argumenat sposoban da služi u svrhu, koja mu je u tom citiranom članku namijenjena, jer ima i drugih opozicija u tom cionističkom pokretu u nas. A ako je sarajevska M. C. O. imala da kaže što god, k izborima delegata, trebala je to saopćiti ranije isto onako, kao što je — kako mi je poznato — M. C. O. u Beogradu, koja je raspacala i obračunala preko 800 šekalim, tražila, da se bira onakova delegacija, koja će podupirati politiku i smjer dr. Hajima Weizmanna. Sarajevska M. C. O. nema u tom pogledu želja o delegacijama nikakav drugačiji i prioritetniji položaj za razliku od beogradske, pa makar do sto puta denuncičala vodstvo Saveza pred svojim masama. Beogradska je M. C. O. za razliku od sarajevske, svoje želje saopćila »kompetentnom« mjestu za sastavljanje listina. Ne R. O. niti Glavnoj izbornoj komisiji, nego nekolicini zagrebačkih cionista, koji su vodili inicijativu oko sastava i predaje listine, kojoj će nosilac biti dr. David Alkalaj iz Beograda, predsjednik Saveza Cionista i sama se je bila privatnim putem za vremena potrudila da sazna, koja su to gospoda.

Ovaj je slučaj od svega toga čuvenoga »sarajevskog spora« najaktuelniji. Sarajevski spor i interni i eksterni pokazuje po nekim svojim pojavama veliku dozu jalovosti u pozitivnom smjeru. U negativnom ima plodova. Oni se ponajbolje vide u prenošenju spora i svadje između grupa oko »Narodne Židovske Svijesti« i »Jevrejskoga Života« u koje su keke notice u sarajevskoj nežidovskoj štampi. A sve to ne miriše suviše ispravnim moralom, jer makiavelizam nije baš uvijek morala stvar. (Vidi kao posljednje noticu u »Jugoslavenskom Listu«, Sarajevo, koji je spremno odštampala i »Narodna Židovska Svijest«. Ta notica, zajedno sa komentarima u »Narod. Žid. Svijesti« i »Jevrejskom Životu« daje, da se možda i neispravno naslućuje nešto vrlo ružno.)

Grupa oko »Jevrejskog Života« provodi bez sumnje ružnu taktičku borbu prema Savezu. I značajna je u toj borbi misao, koja se čovjeku nadaje, da ljudi, koji u borbu vode, misle skloni, da otvoreno priznaju i koju grešku — veliku ili malenu — što su je počinili. Veliki su ljudi vazda priznavali pogrešku, što bi je počinili, a u zakučastoj politici vlada princip, da se sve — dobro i krivo — izvrne onamo, gdje najbolje služi aktuelnoj tendenci i postavljenom cilju.

Uvodničar »Jevrejskog Života« hoće unapred da sugerira, pa kaže: »Bojimo se samo, da će po Savez sud celog javnog mnenja biti stroži, no što je taj njegov Sud po nas (jer je Savezni Odbor stavio čitav spor između R. O. i M. C. O. u Sarajevu pred Savezni Sud).

Savezni je Sud »njegov«, t. j. druker Radnoga Odbora, a pravo je na drugoj strani. Sugestija je možda isto takova ono, što je ranije rečeno o priznavanju

grješke, jer se tobože pretpostavlja krivica na stanovitoj strani. Ali ja ne sugeriram neobjektivnost jedne ustanove, na koju se a priori nitko korektan ne smije da nabacuje blatom partaičnosti, nego hoću da podsjetim na jednu eventualnost pojava kod gospode, koja su počinila očigledne pogreške takta, jer su, blago rečeno, suviše subjektivna.

Možda će netko naći vrijednim ove retke, da se na njih osvrne. Ali bih htio da naglasim ovo: bilo bi nezgrapno, kad bi se tko spotaknuo o to, što pisac tih redaka nije autoritet za rješavanje tako delikatnih stvari, kao što je taj zlosretan sarajevski spor, nego je i opet »neki« mladac iz posve običnih redova.

Ali ako je neki veliki J sa točkom u prošlom broju »Jevrejskoga Života« tako rezolutno i zapovjedno doviknuo »Dosta je!« svega zadirkivanja u grupu tog lista, onda bih se i ja usudio da kažem mirne savjesti i bez zlonamjernosti, da je vrijeme, da se jednom radikalno obračuna sa tim zakučastim i frazerskim metodama i nemoralnim taktiziranjem što vlada u »sarajevskom sporu« — prema unutra i prema vani. A neka si oba zavadjena i toliko borbena tabora u Sarajevu stave računa o tome, je li vrijedno i sa stajališta imanentne kritike trošiti toliko riječi i energija u borbu, koja ne odiše visokim etosom ni cionizma, niti ikojega drugog i pozitivnog jevrejskog pokreta.

Joel Rosenberger.

Keren Magen David

OSLOBODJENJE, IZGRADNJA, ODBRANA.

(Ove redove upućujem velikim vodjama cion. pokreta.)

Uo sad je Cionizam gledao unapred.

Halucim, Keren Kajemet, Keren Hajesod i vodje nalaze se na najboljem putu, da izgrade Palestinu. S velikim teškoćama osvajaju poziciju za pozicijom u zemlji otaca. Ti iznenadjujući uspjesi probudili su zavist i strah naših protivnika, te nam počinju bivati opasni.

Sad treba da posvetimo veću pažnju zaledju.

Imamo protivnike, koji raspolažu velikom snagom. Ne mislim na Arape, već na one, koji Arape upotrebljavaju iz verskih i političkih interesa kao svoje orudje. Arapski problem je pitanje takta, strpljenja i vremena, da će se jedino u Palestini moći rešiti. Same rezolucije u Galutu nemaju velike vrednosti. U koliko se Kongres bude time manje bavio, u toliko bolje.

Drugi protivnici su mnogo opasniji.

U koliko budu veći naši uspjesi u Palestini, u toliko će nas oni jače napasti, javno ili iz potaje.

Te će se borbe odigravati ne samo u Palestini, već naročito i u Galutu.

Stoga moramo, naanajajući se na svoja prava, da mobiliziramo narod, sav narod u Galutu naravno svojim oružjem, duševnim.

Cionističke organizacije počev od mesnih društava do Egzekutive bile su posljednjih godina u glavnom zauzete time, da sakupe sredstava za izgradnju. Za rasprostiranje i ukorenjivanje Cionizma u masama, kao i za kulturne zadatke njegove nije gotovo preostajalo ni vremena ni sredstava.

Najvišim dosadanim uspesima - man datu, izgradnji, univerzitetu - nedostaje široka sigurna osnova.

Ona se može postići samo živom kulturnom, propagandističkom i organizatornom delatnošću u mesnim cionističkim društvima.

Celija mora biti zdrava, da bi organizam ostao snažan i otporan. Moramo imati uvek pred očima, da Narodnu Domovinu moraju politički braniti samo Jevreji u Galutu. Samo ujedinjeno jevrejsko javno mnjenje, samo ujedinjeno Jevrejsstvo može biti dovoljno jako, da se bori protiv neprijatelja s uspehom.

Najlepše rezolucije ništa ne koriste, kad nedostaje materijalnih sredstava, da se sprovedu.

Dajte Egzekutivi, zemaljskim savezima i mesnim društvima potrebna sredstva pa će se oni i u buduće pokazati dorasli svojim zadacima.

Saznao sam, da postoji namera da se jedan deo prihoda K. H. i K. K. L. odvoji za politički fond i organizacione poslove. To bi samo pojačalo zlo neprestanog skupljanja novca, ne postizavajući ekvivalent u cionističkom vaspitanju naroda. Stoga predlažem drugi put, polazeći od ideje, da Jevrejim samo tada dobrovoljno daje novaca, ako mu se predstavi kao što treba upotreba istog.

»Keren Kajemet ima parolu oslobodjenje zemlje. Keren Hajesod ima parolu izgradnju zemlje.

Predloženi Keren Magen David ima parolu odbranu zemlje.

Predog glasi:

»14. Cionist. svetski Kongres u Beču 1925. god. osniva »Keren Magen David«. Kongres određuje jedan mesec u godini, koji ima da služi intenzivnoj propagandi Cionizma i kulturnom radu istog čiji program postavlja Egzekutiva. Svi cionistički zemaljski i posebni savezi kao i cionistička mesna društva, cionist. članovi kura torija K. H. i povjereništva K. K. L. imaju se posvetiti toga meseca izvodenju programa Egzekutive. Toga meseca ima se prirediti sakupljanje novca u korist »Keren Magen David«, od čijeg se prihoda u toku 15 dana ima predati 20% političkom fondu Egzekutive, 30% zemaljskim i posebnim savezima, a ostalih 50% pripadaju mesnim cion. društvima, da bi mogli propagandu i kulturni rad Cionizma nastaviti preko cele godine. Toga meseca mora se prestati sa svim ostalim cion. sakupljanjima.«

Nekoliko reči o dobrim i hrdjavim stvarima Keren Magen Davida.

Dobre strane: Jedinistvena i istovremena manifestacija cion. solidarnosti u celom svetu. Sistematskom propagandom povećanje broja i kvaliteta Cionista. Posledica toga porast u broju šekelista. Nikakvi novi činovnici ni kuratorijum. Daje se mogućnost i najmanjoj cion. opštini da doprinese polit. fondu Egzekutive. Materijalno ojačanje zemaljskih i posebnih saveza, kao i mesnih cionističkih organizacija. Istovremenom akcijom u opštinama omogućeno je vodjama i propagatorskim govornicima, bez predhodnih priprema u pojedinaim opštinama, da drže predavanja u raznim zemljama. Taj se mesec može na to upotrebiti, da se ustanovi godišnji bilans cionističkog rada na svima poljima.

Rdjave strane: Prekid sakupljanja za cion. fondove u toku jednog meseca u godini.

Ukupni prihodi za te fondove za godinu dana neće se smanjiti, jer će se intenzivnim verbovanjem pojačati broj prijatelja Palestine, pa će se za ostalih 11 mjeseca moći sprovesti sakupljanja na široj osnovi.

Primate ovaj ili koji sličan predlog. Ako ga držite neizvodljivim postavite drugi program, da bi se cionističke organizacije materijalno ojačale!

Stoga ponavljam:

Tražite puta, da se mogu pribaviti potrebna materijalna sredstva Egzekutivi, zemaljskim i posebnim savezima, kao i mesnim cionis. društvima, pa će se i oni i u buduće moći pokazati doraslim za svoje zadatke!

Beograd, juni 1925.

David Haim Azriel

Keren Kajemet i osiguranje života

Već u prvim godinama cionističkoga pokreta pojavila se ideja o osnutku vlastitoga židovskoga osiguravajućeg društva. No taj je projekat ostao u stadiju ideje i zapeo u prvom pokušaju da se ostvari. Razlozi su jasni. Novo se društvo nije moglo toliko lako takmiti sa osiguravajućim društvima, koja postoje već decenijama, pa imadu bogata iskustva, izgradjeni aparat organizacije i akvizicije, nije moglo da konkurira snazi njihovoga kapitala, a prije svega nije se moglo takmiti sa povjerenjem, koje su starija društva bila već stekla kod općinstva i oblasti. Ova razmatranja potakla su Cijonističku Organizaciju na drugi put. Trebalo je pronaći, kako da se ta stvar uredi i izgradi pomoću kojega instituta, što postoji odulje vrijeme i ima dobru reputaciju. Mnoga su društva pokazala spremnost, da stvore ovakav arrangement, koji im je predlagala Cijonistička Organizacija, ali mjera njihovih koncesija na korist organizacije nije mogla da zadovolji. Godine 1911. sklopila je Svjetska Cijonistička Organizacija, koje je centrala bila još u Berlinu, ugovor sa Bazelskim Društvom za Osiguranje Života, prema kojemu je Cijonističkoj Organizaciji pripadao izvjestan procenat iz svih poslova, što bi se sklopili sa Židovima. Taj je ugovor vrijedio više godina. No svjetski rat i okolnost, da je ovo bazelsko društvo ograničilo svoju djelatnost na veoma maleni broj zemalja, doveli su do toga, da su uspjesi po Cijonističku Organizaciju bili veoma neznatni.

Glavni Ured Keren Kajemeta u Jerusolimu prihvatio je u nedavnom sporazumu sa Financijalnim i Gospodarskim savjetom u Londonu staru ideju. Nakon pregovora sa različitim institucijama uspješno je konačno, da se sklopi privremeni ugovor sa društvom za osiguranje života »Phönixom« u Beču, koje se je iza rata osobito uspješno razvilo. Ovaj ugovor treba da vrijedi u svim zemljama, u kojima »Phönix« već danas radi, dakle u Austriji, Južnoj Njemačkoj, Belgiji, Holandiji, Francuskoj, Čehoslovačkoj, Poljskoj, Ugarskoj, Jugoslaviji, Italiji, Rumunjskoj, Bugarskoj, Turskoj, Grčkoj, Egiptu i Palestini, a i u svim zemljama, gdje će osno-

vati svoje podružnice. Ugovor, koji obvezuje Cijonističku Organizaciju, a naročito Keren Kajemet, da propagiraju ideju osiguranja života u cionističkim i drugim krugovima židovstva, prelazi obzirom na recipročne koncesije Cijonističkoj Organizaciji daleko sve ponude drugih društava. Prije svega garantuju se sve pogodnosti onome, koji se osigurava, u tolikoj mjeri, te mogu da sada i u buduće svladaju i vanrednu konkurencu. Kod toga su svim osiguranima zajamčene njihove tražbine ime, da kod likvidacionih prepora odlučuje presuda Glavnoga Ureda Keren Kajemeta.

Samom Keren Kajemetu zajamčena je superprovizija znatnim minimalnim svotama.

Nadalje garantuje »Phönix«, da će se u Palestini i u drugim zemljama, gdje je to zakonski dopušteno, rezerve premija uložiti u palestinskim vrjednotama, osobito kao hipotekarni zajam uz predaju založnih pisama.

Keren Kajemetu se nadalje zajamčuje, da će »Phönix« na temelju personalnih prijedloga Keren Kajemeta izgraditi vlastita odjeljenja za osiguranje u svim zemljama. Ovo osiguravajuće odjeljenje Keren Kajemeta sa svojim organizacionim i akvizicionim aparatom treba da tvori osnovicu za buduće svjetsko židovsko osiguravajuće društvo, koje se je odavna planiralo kao djelo Cijonističke Organizacije.

Glavni Ured Keren Kajemeta upravo nastoji, da ostvari taj privremeni ugovor u svim zemljama. Uredjena su već vlastita odjeljenja za osiguranje u Čehoslovačkoj, Njemačkoj i Austriji, koji su dosada sklopili osiguranja, gdje osigurarine prekoračuju mnogo hiljada funti.

Sad je na redu Jugoslavija, gdje se upravo osniva naročito odjeljenje za osiguranje života. To će se odjeljenje urediti u Zagrebu.

Kongresni program poljskih cionista

Američki cionistički list »Dos jidiše Folk« objelodanjuje pismo organizacije poljskih cionista godišnjem vijeću američkih cionista. U tom je pismu sadržan kongresni program poljskih cionista, koji ovdje skraćeno donosimo.

U uvodu pisma govori se o potrebi bližega kontakta između američkih i poljskih cionista, jer Poljska daje najveći dio ljudskoga, a Amerika najveći dio materijalnoga kapitala za izgradnju Palestine. Obzirom nato što je Amerika nepristupačna imigraciji masa, smatra poljska cionistička organizacija palestinski problem u velikoj mjeri problemom židovske imigracije. Njihov je program sastavljen pod krutim diktatom života i nužde, a hoće, da potisne ukorjenjene fraze, koje su dosada vladale našim radom. Izgradnja Palestine stupila je u fazu, gdje retoričke lozinke moraju da uzmiču pred konkretnim zahtjevima momenta. Naš je zajednički cilj jaka jedinstvena Cijonistička Organizacija za koncentriranim financijalnim i gospodarskim institutima. Samo takova organizacija, koja je disciplinovana i iznutra jaka, moći će da stekne pomoć svih sposobnih snaga u židovskom narodu, snagom autoriteta svoga moći će da učvrsti svoje vodeće mjesto u velikom radu izgradnje i predstavljati jedini, prvovrsni faktor židovske renesanse.

Program.

Organizaciona pitanja.

Ukidaju se federacije kao neposredni sastavni dijelovi Svjetske Cijonističke Organizacije. Ona će se u buduće dijeliti samo na teritorijalne ze-

maljske organizacije. Uvodi se zbog toga jedinstveni šekel. Pojedine frakcije mogu da postoje unutar tih zemaljskih organizacija, koje vode K. H., K. K. L., Palestinski Ured, a i »Hehaluc«.

Egzekutiva Svjetske Cij. Organizacije bira se većinom kongresa na osnovici jedinstvene radne platforme.

Egzekutiva imade dvostruki kompleks zadaća: nacionalno-političko vodstvo cionističkoga obnovnoga pokreta i regulaciju gospodarskoga rada izgradnje. Članovi Egzekutive, koji treba da vode ekonomske resore, moraju se da biraju isključivo pod vidom njihove stvarne sposobnosti. Raspušta se Financijalni i gospodarski Savjet, a njegovi zadaci prelaze na Egzekutivu. Vodeći organi cionističkih financijalnih i gospodarskih institucija popunjuju se iznova (banke, PLDC itd.). Kod izbora novih ljudi mjerodavna je samo stvarna sposobnost. Egzekutiva Svjetske Cijonističke Organizacije prenosi svoje sjedište u Palestinu.

Politički rad.

Politički rad Cij. Organizacije proteže se prema unutra i prema vani; prema unutra mora da se ojača osnovica saradnje cionista i necionista u okviru Jewish Agency. U tu svrhu sazivaju se u svim zemljama »Pro-Palestina konference«, koje čine temelj Jewish Agency. Prema vani brani Egzekutiva energično prava, koja mu izvire iz Balfourove deklaracije, mandata i zaključka u San Remu, pa se bori za njihova ostvarenja siglasno prema duhu mandata. Naročita njena pozornost svraća se kod toga na političko-gospodarske zahtjeve. Palestine (Razumna plaćevna i porezna politika.)

Kolonizacija.

U financiranju dosadanih kolonija valja nastojati, da se postigne rentabilnost. Kod osnivanja novih kolonija ima se glavna pažnja posvetiti potpori onih malih posjednika, koji u gospodarstvo investiraju svoja vlastita sredstva (naročita pomoć kreditom). U tu svrhu ima se osnovati Agrarna i Privredna Banka. Kod podupiranja i kolonizacije ovoga novog elementa mora se naročito uzeti u obzir prevodjenje gradskog dijela palestinskoga jišuva k zemljoradnji i selu. Zbog toga mora se novac KH i zemljište KKL upotrebiti za najšire slojeve alije. KH mora podavati neki dio sredstava za povećanje židovske zemljišne rezerve. U tu svrhu stvara se osnutkom i potporom odgovarajućih banaka industrijalni i trgovački kredit; provodi se akcija za sticanje tržišta Blizoga Istoka za palestinske produkte, podaje se mogućnost gradskoga hipotekarnoga kredita. Da se ukloni špekulacija zemljištem, treba da se upotrebe ova sredstva: povećaje se zemljišna rezerva i daje na raspoloženje privatnoj židovskoj potražnji za zemljištem. Cijonistička Organizacija stvara udruženje svih velikih i solidnih društava, koja se bave kupnjom zemljišta u Palestini, pa ga stavlja pod javnu kontrolu.

Imigracija.

Palestina je jedina zemlja sa velikom židovskom imigracijom. Sadašnja imigracija masa, »četrta alija«, treba da kao pozitivan i važan pojav u brzom izgradnji Palestine uživa naročitu pažnju i potporu Cijonističke Organizacije: Palestinski se Uredi moraju reorganizirati i bit će podređeni pojedinih teritorijalnim savezima. Ukidaju se odjelci »Mahlaqot Haavoda« kod Pal. Ureda. Kvalifikacija za iseljenje i podjela certifikata vrši se kod Pal. Ureda uz saradnju zastupnika stručnih organizacija. Priprema ljudskoga materijala za aliju (hahšara) u Palestinu, mora da obuhvati najšire kruosnovici.

Budžet Palestine mora se iz temelja revidirati. U buduće morat će se uvažiti svi slojevi alije. Znatna dio budžeta mora se unapred namijeniti investicijama. Financijalna politika naših financijalnih institucija mora se prilagoditi novim preduvjetima. Institucije se moraju preseliti u Palestinu. Stvorit će se najviši kontrolni Savjet, koji će izabrati kongres i koji će imati da daje izvještaj o upravi i poslovanju u financijama i organizaciji.

Kulturni rad.

Zbog velike imigracije valja ojačati i proširiti školstvo. Palestinsko pučanstvo mora da pridonosi za pokriće uvećanoga školskoga budžeta.

Darujte za halučku farmu

Iskoristite mogućnost besplatnog putovanja u Palestinu. Sudjelujte darivanjem i sabiranjem u Herzl-akciji!

Iz židovskog i cionističkog svijeta

Umro slikar Lilien. »Wiener Morgenzeitung« prenosi vijest bečkog lista »Neues Wiener Journal« iz Bad Weilera, da je ondje prošloga petka umro slikar i ilustrator Efraim Moše Lilien.

Lilien je rođen 23. maja 1874. u Drohobycu kao sin siromašnoga tokara. Mladost proživio je u velikoj oskudici, pa je morao napustiti srednju školu; postao je slikarom napisa. U dvadesetoj godini donio je tada tek osnovani Münchenski list »Jugend« neke njegove crteže, kojima je obratio na se pažnju kulturnoga svijeta.

Lilienov je genre crtanje tušom uz kombinaciju bijelih i crnih jedinstvenih linija. Njegove su crtarije naročito stila zauzimala osobito originalno mjesto i tako reći udarile nove puteve u slikarstvu svoje kategorije.

Lilien bijaše cionist. I tu je stvorio većinu svojih najjačih i najdubljih stvari. Ilustrirao je knjigu pjesama »Juda«. Rosenfeldove »Pjesme geta«, pa »Židovski almah« god. 1903., a najrepresenzativnije su mu čuvane ilustracije biblije. U posljednje vrijeme napustio je svoju raniju tehniku tačne jedinstvene linije pera i risao naročito palestinske krajobrazne jednostavnim izmiješavanjem crta prema zahtjevima mase slikana predmeta i snage sjena.

Lord Plumer kod engleskoga kralja. Novi Vrhovni Komesar za Palestinu maršal lord Plumer bio je dne 13. jula primljenu audijenciju kod engleskoga kralja u Buckingham palači.

Leonard Stein u Americi. — Audijencija kod predsjednika Coolidge-a. Politički sekretar Svjetske Cionističke Organizacije gosp. Leonard Stein bio je dne 17. juna primljen u audijenciju kod predsjednika Udruženih Država Calvin Coolidge-a u Bijeloj kući u Washingtonu. Gospodin Stein posjetio je Washington nakon svoga odlaska iz Chikaga, gdje je održao nekoliko govora. On je u Council of Foreign Relations govorio o Palestini, u Liberal Clubu o cionizmu, a pred Internacionalnom ligom žena o »Mandatima na Srednjem Orijentu«, osim toga pred Ligom izbornica »O problemu sigurnosti«. Njegove su riječi u prvom redu bile namijenjene nežidovskoj publici, i pitanja što su bila na nj stavljena dokazahu živ interes za napredak u Palestini. Jedan od članova odjeljenja za političke znanosti na universitetu u Chikagu, prof. Quincy Wright, koji se je sastao sa Leonardom Steinom, poći će uskoro na Srednji Istok, da studira djelovanje mandatarnoga sistema u Palestini, Siriji i Iraku.

Poljska hoće da pomaže cionizam kod Saveza Naroda. Nahum Sokolov je prije svog odlaska (dne 9. jula) iz Varšave imao odulji razgovor sa delegatom Poljske kod Lige Naroda, min. Moravskijem, koji sada zastupa odsutnoga ministra Skrzynskog u ministarstvu za vanjske poslove. Ministar Moravski zanimao se veoma živo za aktualne probleme cionističkoga pokreta pa je obećao, da će Poljska kod Saveza Naroda potpomaćati cionistička nastojanja.

Cionisti Bukovine o pitanju Jewish Agency. Stranačko vijeće Cionističke Zemaljske Organizacije za Bukovinu stvorilo je ove zaključke o pitanju proširenja Jewish Agency:

»Privlačenje svih onih, koji su spremni da na osnovici Balfourove deklaracije aktivno saradjuju u izgradnji Palestine smije se da izvrši samo uz uvjet da se čuvaju ova gledišta:

1. Provođenje nacionalne politike, svijesne

cilja, i odlučno odbijanje svih pokušaja da se oslabi Balfourova deklaracija.

2. osiguranje nacionalnoga principa palestinske izgradnje i odbijanje svih pokušaja, da se uvede filantropski kolonizacioni sistem, zajamčenje nebrazicije palestinskoga židovstva izgradnjom i potpomaganjem hebrejskoga školstva.

3. U Jewish Agency mogu da se prime samo one grupe, kod kojih imade vjerojatnosti, da će na se preuzeti odgovornost za pokriće jednoga dijela palestinskoga budžeta.

Sedma svjetska konferenca Poale Cijona. Petoga augusta otvorit će se u Beču 7. svjetska konferenca Poale Cijona, koja treba da traje nekih deset dana. Ovdje treba da se naročito odluči i odredi položaj Ahdut Haavoda prema cjelokupnoj partiji.

O palestinskom pavijonu u Wembleyu. Zastupniku lista »Jewish Chronicle« izjavio je komesar palestinskoga pavijona na izložbi britanskoga carstva u Wembleyu, major R. T. Little, da su poslovi ove godine u tom pavijonu za pedesetak postotaka nadmašili promet prošle godine, što se uzevši u obzir nestašicu novca, koja danas vlada, mora da označi kao pojav, koji zadovoljava. Poslovi na veliko nijesu zaključeni, jer se još uvijek čini nemogućim da se narudžbe tačno izvrše. Druga je teškoća u tome, da mnogi palestinski trgovci misle, da im — kad ojača potražnja — svjetsko tržište leži ponizno do nogu, pa svoje cijene tako povise, te izgube, svaku sposobnost konkurencije. Ima međutim nade, da će se narudžbe za kozju dlaku i sultanine izvršiti kako valja. Interesantna je i ne će biti bez važnosti činjenica, da je devedeset postotaka poslova palestinskoga pavijona obavljeno sa nežidovskim strankama.

Iz Palestine

Nova karta Palestine. Glavni Ured Keren Hajesoda u Londonu izdao je pred neki dan novu koloriranu geografsku kartu Palestine, na kojoj je naznačen sav židovski posjed prema stanju u proljeću 1925. (Tu su uvažene i naznačene fizičke prilike zemlje pa željeznička mreža, oro i hidrografija čitave Palestine. Na naličju prikazuju omanje skice i diagrami židovski zemljišni posjed u raznim vremenima i broj imigranata redomice po mjesecima. Osim toga naznačeni su doprinosi Keren Hajesoda za razne gospodarske grane u Palestini. Karta je izašla posebice u tri jezika: hebrejskom, engleskom i njemačkom, a i u dvije veličine. Mala karta stoji bez poštarine i carine 0.25 zlatnih maraka (oko 4 dinara), a velika zidna karta za škole i cionističke urede 1 engl. šiling (oko Din. 15.). Savez Cionista naručit će oveći broj tih karata, da olakša narudžbu i dostavu tih karata, pa će, kad mu one stignu, pravodobno obavijestiti sve reflektante putem »Židova«.

Izgledi palestinske žetve u junu 1925. Službeni »Commercial Bulletin« palestinske vlade saopćuje: I dalje se vrše radovi oko spremanja pšenice i ječma, a kod toga se je posla konstatovalo, da su u većini sela sjevernoga distrikta žetve toliko obilate, te dosadanje tlo za mlaćenje ne dostaje. Na jugu je ozimi usjev ispao osim u Jerihu nejednoliko; ukupan prihod jedva će dostići obični prosjek.

Za sezam i duru bile su prilike obzirom na oborine u prošlom mjesecu vanredno povoljne, pa se ovdje ove vrste veoma dobro razvijaju i obećaju neobično obilat plod. Žetva leće, kersene i graha već je obavljena, a prosječni prihod je za 10 do 30 postotaka ispod normale.

Plantaze duhana izgledaju posve povoljno; hladno vrijeme pogodovalo je rastu te biljke.

Očekuje se dobra i obilata berba lubenica i dunja; prve su dozrele vrste već u prometu.

I berba badema je dobra; izgledi za groždje, narandje i kajsijske su dobri.

Električna struja za Petah Tikvu. Kolonija Petah Tikva sklopila je sa Ruthenberg-društvom ugovor o napravama za rasvjetu i natapanje, te opskrbe električnom strujom za rasvjetu i pogon. Kolonija je u tu svrhu dobila od instituta A. P. C. zajam od 10.000 funti.

Kuća radionica »Blau-Weisa« u Palestini. U Nordiji, predgrađu Tel Aviva obavljeno je pred neki dan polaganje kamena temeljca za kuću radionica »Blau-Weissa«. Pet dunama veliki prostor stavio je u tu svrhu na raspolaganje KKL.

Palestinski zastupnici na britanskoj radničkoj konferenci. Na britanskoj radničkoj konferenci zastupat će Palestinsko radništvo Ben Cvi, Ben Gurion i Arlozorov.

Izbori za Asefat Hanivharim. Prema vijestima »Wiener Morgenzeitung-a« trebali su se dne 19. jula provesti izbori za Asefat Hanivharim. Prva bi sjednica nove Asefat Hanivharim bila 27. jula. Druge novine javljaju, prema navodnoj brzojavci iz Jerusolima, da će se ovi izbori provesti tek u oktobru. Broj izbornika iznosi prema stiglim vijestima 55.000 i ako znatan broj izbornika nije zbog tehničkih razloga mogao biti unešen u listine.

Rješenje obraničkog suda o zahtjevima palestinskih učitelja. Obranički sud zaključio je o zahtjevima palestinskih hebrejskih učitelja, da je Cionistička Organizacija odgovorna za sav odgovorni budžet za godinu 5685, ali ne za zaostale i neisplaćene plate učiteljima iz godine 5683.

Veliki ulošci kod A. P. C. Prema izjavama ravnatelja Anglo Palestine Company, Hoofien-a, ulažu imigranti iz Istočne Evrope u taj institut svakog mjeseca prosječno jedan milijun dolara.

Filmovanje romana Selme Lagerlöf »Jerusolim«. Jedna grupa filmskih umjetnika iz Kopenhagena otputovala je u Palestinu, da ondje snimi roman švedske spisateljice Selme Lagerlöf, »Jerusolim«. U jednom pismu, koje je Selma Lagerlöf upravila na te umjetnike, koji sudjeluju u filmu, naglašuje medju ostalim, da je Palestina toliko mnogo kulture udijelila ljudima i da posjeduje toliko ljepota, te bi ona bila sretna, kad bi mogla da posjeti tu zemlju. Palestina nije tek ponos židovskoga naroda nego i čitavoga svijeta.

Iz Jugoslavije

SARAJEVSKI SPOR.

»Jevrejski Život« od 25. tamuz u dva članka i jednoj notici nastoji obrazložiti dosadašnje držanje sarajevske M. C. O. prema Savezu i želji našu javnost pripremiti na istup te grupe iz Saveza. Ti izvodi puni su neispravnih i iskrivljenih prikaza činjenica i ne obrazloženih napadaja. Zbog informacije naše javnosti ispravljamo najkrupnije krive prikaze faktičnoga stanja.

1. Nije istina, da je vodstvo kršilo sporazum sa M. C. O. u Sarajevu glede rada za KKL, već je naprotiv istina, da je sve u toj stvari učinjeno sa znanjem i u sporazumu sa M. C. O. u Sarajevu. Tako se naročito ugovorilo prigodom boravka dra Steina i dr. Singera, u Sarajevu, da će »J. Klub« moći direktno poslati sabrani kontingent u Zagreb, da se ima u skupnim iskazima (statistici) zasebno iskazati koliko je pojedino društvo namaknulo na obol preuzetoga kontingenta. Tadašnji komesar sarajevske M. C. O. g. Isak Altarac priznaje legalnost toga stanja svojim dopisom od 20. XII. 1924. u kojem traži, da ga se redovito obavješćuje evidencije radi o svotama, koje Keren Kajemet direktno dobiva iz Sarajeva.

Tom zgodom valja i istaći, da uprava Keren Kajemeta može u nekom mjestu imati svoga komesara, koji stoji i izvan M. C. O. (vidi slučaj Zenica, Novisad, Beograd i druga neka mjesta) i ako to nije pravilo. Nadalje da su sve M. C. O. dužne

predlagati komesara upravi KKL na potvrdi; jedino sarajevska M. C. O. smatrala je da to nije potrebno.

2. Radni je Odbor priposlao na zahtjev »Jevrejskom Klubu« 400 šekalim obavijestivši o tom M. C. O. u Sarajevu. Radni Odbor obrazložio je svoj postupak u opširnom listu, koji je za informaciju javnosti objelodanjen i u »Židovu« br. 23 od 28. maja o. g.

Ali budući da je M. C. O. u Sarajevu i dalje stala na gladište, da R. O. ne bi smio priposlati Jevrej. Klubu šekalim, to je S. O. na predlog R. O.-a zaključio, da se ovaj spor između M. C. O. i R. O. preda na rješenje Sav. Sudu. Ujedno će imati Savezni Sud da se pozabavi uskratom ubiranja Saveznog doprinosa sa strane M. C. O.

Nije dakle stavljena M. C. O. pred Savezni Sud nego spor između nje i R. O., pa Savezni Sud ima da donese svoju odluku. Naše stajalište da ne budemo sudije u vlastitoj stvari, prikazuje se naravno skroz krivo kao neka makinacija Saveza.

Najoštriju osudu traži postupak M. C. O., koja već sad, vjerovatno u očekivanju po nju nepovoljnog pravorijeka, nastoji da diskreditira »ovu inače lijepu i korisnu ustanovu« Saveznog Suda.

3. Neistinita i neispravna je tvrdnja glede postavljanja kandidatske listine za 14. cionistički kongres.

Konstatujemo prije svega, da niti R. O. niti Glavna izborna komisija ne postavljaju kandidature. Nadalje da nema službene kandidatske listine. Nije istina, da Savez mora dati opoziciji mjesta u delegaciji za kongres, jer ne spada u njegovu kompetenciju da dijeli mandate za kongres. Proporcionalni izborni sistem jamči svakoj grupi, da prema njezinoj brojačnoj snazi može prodirati sa cijelom svojom listom, ili sa pojedinačnim kandidatima. Toliko općenito.

A sad, kako se ima stvar sa zahtjevom sarajevskih sumišljenika? Savez Cijonista, bez sumnje prema gore navedenom kriva adresa, kad se radi o postavljanju kandidatske listine, dobio je dne 9. jula, dakle dana, kad u smislu izbornoga reda treba kandidatske listine da budu predane Glavnoj izornoj komisiji, u 11 sati prije podne brzojav, koji je u Sarajevu predan u 8 sati i 40 minuta. **Brzojav nije bio potpisan, ni po kome, a glasio je:**

»Savez Cijonista Zagreb,

Plasirano hiljadu šekalim želimo svakako da Sarajevo kao jak centar bude zastupano po jednom delegatu naše orijentacije predlažemo Vitu Kajona kao delegata a Bracu Poljokana kao zamjenika molimo brzojavni odgovor«.

Na ovaj smo brzojav odgovorili istoga dana ovom depešom:

»Advokat doktor Sumbul Atijas, Sarajevo

Za mjesnu cionističku organizaciju primismo nepotpisan sarajevski brzojav tražeći kandidature Kajon Poljokan stop Radni Odbor ne postavlja kandidature Lista zagrebačkih šekelista sporazumno s Beogradom i drugim grupama predana. Propisi za postavljanje kandidature u »Židovu« Cijonistavez«

Ovu našu depešu nadopunili smo dopisom, u kome smo od M. C. O. tražili razjašnjenja jer smo držali, da M. C. O. mora poznavati izborni red, pa da je ona

ozbiljno mislila na kandidaturu sarajevske grupe ona bi se pravovremeno, a ne u posljednji čas stavila u sporazum sa Zagrebom ili kojim drugim mjestom ili bi postavila sama svoju listinu, a ne bi se tek u zadnji čas obratila na Savez t. j. 9. jula.

Pored toga moramo još da utvrdimo slijedeće: M. C. O. u Sarajevu trebala je kao i sve druge M. C. O. obračunati svoje šekalim do 20. juna. Na sve pozive ona se oglušila i nije ni do danas poslala obračun niti povratila šekelske blokove, pa prema tome ne bi imala prava na izbor, jer njezini šekalim nijesu na vrijeme predani, a Egzekutiva priznaje kao temelj za broj delegata pojedinih Saveza i frakcija samo onu sumu šekalim, koja je Egzekutivi do propisanoga roka doznačena.

Prema tome nije istina da je »svesnom i zlonamjernom krivnjom vodstva Saveza zanemaren i ostao bez legitimisanih predstavnika jak židovski centar Sarajevo« nego jedino krivnjom sarajevske M. C. O.

U Zagrebu, dne 21. jula 1925.

**Radni Odbor Saveza Cijonista
Kraljevine S. H. S.**

**Uprava Keren Kajemeta
za Jugoslaviju**

14. KONGRES SAOPĆENJA KONGRESNOG UREDA. Kongresne legitimacije.

Svaki posjetilac neka se u vlastitom interesu pismeno javi što prije uredu Saveza Cijonista, Zagreb, Ilica 31, kako bi mu taj ured mogao da ispuni i dostavi kongresne legitimacije. Prijavi valja priložiti marku od 1 dinara. Svaki posjetilac kongresa moći će na temelju te prijave dobiti dvije legitimacije: jednu bijelu i jednu modru. Bijela legitimacija vrijedi za popust kod naplate austrijskoga vizuma, a modra legitimacija za popust na austrijskim željeznicama.

Austrijski vizum dobiva se na temelju bijele kongresne legitimacije uz popust od 25%.

Popusti na austrijskim željeznicama.

Generalna direkcija austrijskih željeznica odobrila je popust na njenim željeznicama za sve posjetnike kongresa, koji će se moći iskazati valjanom kongresnom legitimacijom (modrom).

Posjetnici kongresa izvadit će željezničku kartu na prvoj pograničnoj austrijskoj stanici i dati svoju legitimaciju vidirati.

Putuju li brzim vlakom, kupit će ulaznicu za osobni vlak onoga razreda, kojim žele putovati,

a putuju li osobnim vlakom, upotrebit će za put u Beč i natrag jednu i po karte za osobni vlak.

U posljednjem slučaju treba sačuvati obje karte, jednu cijelu i polovicu, sve dok se na povratku ne predje austrijska granica.

Iste ove pogodnosti vrijede i u slučaju da se karta kupuje u putničkim agencijama. Kod putovanja brzim vlakom može se za povratak uzeti i drugi put nego kojim se je došlo u Beč, ali se popust kod povratka dobiva samo u slučaju, ako je modra kongresna legitimacija providjena štampiljom prve pogranične austrijske stani-

ce, kojom se je ušlo u Austriju. Prema tomu moraju oni, što su nabavili karte u putničkim agencijama, u prvoj pograničnoj austrijskoj stanici vidirati svoju modru legitimaciju štampiljom te stanice.

Popust na željeznicama vrijedi samo od 1. augusta do 15. septembra 1925.

Putovanje parobrodom.

Na ekspresnoj liniji Beograd-Beč vrijede popusti samo za one putnike, koji putuju brodom u Beč i natrag. Ovi plaćaju samo put do Beča (Talfahrt), pa dobivaju karte za put u Beč i natrag. Željeznička legitimacija (modra) vrijedi i za parobrode. Legitimacija mora biti vidirana datumom i štampiljom mjesta iz kojeg se polazi.

Narudžbe stanova.

Posjetnici kongresa moraju svoje narudžbe stanova upraviti na adresu »Wohnungsamt des XIV. Zionistenkongresses, Wien I., Franz Josefs Kai 5.« U prijavi treba navesti: 1. koje vrste treba da je soba, koliko smije stajati (vidi ranije objave o tom u »Židovu«), 2. koliko dana će se soba upotrijebiti.

Budući, da je u Austriji običaj za kapariti stan kaparom u iznosu od stanarine za jedan dan, to se svi reflektanti umoljavaju, da narudžbi prilože odgovarajuću svotu uz napomenu, da je taj iznos namijenjen za kaparu.

Onaj, koji se koristi ovim stanarinskim uredom kongresa, mora da si nabavi kongresnu markicu uz cijenu od 3 austr. šilinga, koja se lijepi na modru legitimaciju, a na zato određeno mjesto. Markice se mogu naručiti direktno kod kongresnoga ureda u Beču, ili se mogu dobiti na stanici, kod dolaska u Beč.

Kongresne novine.

Pretplata na Kongresne novine stoji za Jugoslaviju svega 60 dinara, a šalje se kongresnom uredu.

Adresa kongresnoga ureda jest: Biro des XIV. Zionistenkongresses, Wien III., Lothringerstrasse 20.

Iz sjednice Radnoga Odbora. Radni je Odbor u svojoj sjednici od 21. o. mj. primio do znanja izvješća o cionističkom radu u Nišu, zatim je Lav Stern referirao o pregovorima što ih je vodila uprava Keren Kajemeta s osiguravajućim društvom »Feniks«, kojima je pribivao i izaslanik Hanhale u Jerusolimu g. dr. Egon Z weig. Sklopljen je ugovor između naše uprave K. K. L. i osiguravajućeg društva »Feniks« te će se u Zagrebu osnovati odjel za osiguranje života kod K. K. L. R. je O. nadalje raspravljao o pisanju posljednjeg broja »Jevrejskog Života«, te je obzirom na brojne neispravnosti i krivi prikaz stanja stvari zaključeno, da R. O. i Uprava K. K. L. radi informacije naše javnosti daju ispravak, koji donosimo na drugom mjestu.

Centralna uprava Keren Hajesoda za kraljevinu SHS obavješćuje i ovim putem sve svoje prijatelje, da je razriješila svoje veze s »Centralnom bankom za trgovinu, obrt i industriju d. d.« u Zagrebu. Moli s toga, da se sve uplate za Keren Hajesod doznače bilo na Savez Cijonista ili Upravu Židovskog Narodnog Fonda, Zagreb, Ilica 31 uz naznaku, da je ta svota određena za Keren Hajesod. Uprava Keren Hajesoda otvorit će vlastiti račun kod poštanske štedionice, pa će svima priposlati uplatnice.

Čakovac. 15. jula održalo je ovdajše židovsko Omladinsko Društvo u S. Ž. O. U. spomenslavu prigodom 21-godišnjice smrti dr. Theodora Herzla.

Tomu je sijelu osim mnogobrojne omladine prisustvovalo i mnogobrojno židovsko građanstvo tako, da je dvorana židovske općine bila dupkom puna. Predsjednik društva haver Otto Jungwirth pozdravivši sve prisutne otvorio je sijelo i razložio u kratkom govoru važnost ove spomensvečanosti. Budući da jedan dio starih židovskih građana ne razumije dovoljno hrvatski rabin dr. Grünwald protumačio je značaj dana na mađarskom jeziku. Usred njegova govora desio se nemili incident. Neki orjunaš provalio je u dvoranu i započeo vikati, da se ovdje ima govoriti jugoslavenski. Kad ga je predsjednik h. Jungwirth pozvao da se odstrani, on je dao signal i grupa orjunaša, koja se bila skupila pred zgradom bogoštovne općine nahrupila je u dvoranu razbivši jedan prozor. Prisutni židovski omladinci stupiše namah u akciju i izbacije ovu razbijačku družinu. I ako je bila na čas nastupila smetenost u prisutnih građana zbog toga incidenta, ipak se je sijelo moglo dalje nastaviti i održati prema ranije određenom programu. Hav. Kovač lijepim je riječima govorio o Herzlu i njegovu životu, hav. Kōrosi otpjevala je lijepo jednu židovsku pjesmu, a društveni je orkestar na kraju odigrao jedan odabrani komad. Prodavale su se Herzl-diplome i sakupilo se ponešto za KKL.

Sve židovsko i nežidovsko građanstvo ogrčeno je zbog izazovnog ponašanja orjunaša. Sreski poglavar odsudio je dvojicu od njih na 8 dana zatvora — ali se oni još uvijek šepire po ulicama, mjesto da podnesu kaznu osamdnednoga zatvora.

Herzlova proslava u Subotici. Židovsko omladinsko društvo »Hakoah«, priredilo je dne 12. jula vrlo uspješnu proslavu prilikom godišnjice smrti dra. Theodora Herzla, sa veoma obilatim programom. Proslava bila je vrlo lijepo posjećena, bilo je oko 200 gostiju, te je svršila sa lijepim moralnim uspjehom, kao i uspjelim sabiranjem za Keren Kajemet LejIsrael.

Po ostalim većim gradovima Vojvodine priredjene su takodjer slične proslave i svečanosti, te sa veseljem razabiremo uspješan razvitak omladinskog rada u Vojvodini.

Zenica. Na Herzlov dan dne 12. o. mj. u 4 i pol sati poslije podne, okupilo se u hramu jevrejstvo Zenice da prisustvuje službi božjoj za pokoj duše velikog vodje.

Bogoslužje obavio je ovdašnji mjesni rabin g. Leon Finci. Služba se je božja završila pjevanjem Hatikve. Kao svake godine tako se i ove, iza službe božje u hramu, održalo u prostorijama ovdašnjeg Nac. društva sijelo (po sefardskim običajem limut), koje priređuje svake godine Nac. društvo u spomen duše Theodora Herzla na dan njegove smrti. U 9 sati na večer priredilo je kul. udr. židovske omladine »Neurim« u društvenim prostorijama akademiju, kod koje je govorio predsjednik nac. društva g. Otto Weiss, a o samom vodji predavali su haver Samuel Trinki i Hany Salom.

Akademija je potpuno uspjela, te su društvene prostorije bile pune, jedino sa žaljenjem konstatujemo, da kod akademije nismo vidjeli nekoje sumišljenike, koji su se nekada isticali kao najagilniji ovdašnji radnici.

Herzlov spomendan u Starom Bečeju. U staro-bečejskom hramu održala je tamošnja »Ivrija« dne 12. jula svečani pomen prigodom 21. godišnjice Herzlove smrti. Pri svečanosti učestvovali su gg. dr. Hermann Schweiger nadrabin iz Sente i novo osnovani kor jevrejske opštine pod vodstvom nadkantora M. Rafaela. Spomenslovo održao je nadrabin Schweiger, koji je osim o Herzlu govorio još i o potrebi i postulatima cionizma, o dužnostima cjelokupnoga jevrejstva prema cionizmu, kao i o važnosti izgradnje narodne domaje u Palestini. Njegov lijep i opširan govor učinio je dubok dojam u svih prisutnih.

Poslije toga je provela »Ivrija« svoju sabirnu akciju za K. K. L., pa je tom zgodom sakupljeno 1350 dinara.

Sa »El mole rachamim« nadkantora I. M. Rafaela i najzad sa Hatikvom svršila se je ova spomenslava.

Iz Saveza Jevrejskih Visokoškolača. Egzekutiva S. J. V-a primila je od Svjetskoga Saveza Jevrejskih Visokoškolača iz Beča ovaj dopis:

»Engleski Zemaljski Savez«, (Inter University Jewish Federation of Great Britain and Ireland), otvara u augustu o. g. — kao i inače svakog ljeta — u Windermare-u ljetnu školu, koja će trajati dvije nedjelje.

Engleski zemaljski Savez izrazio je želju, da u toj školi uzme učešća šest jevrejskih kolega sa kontinenta. Ukupni troškovi boravka u toj školi

HERZL-AKCIJA.

ZAGREB, III. Iskaz. G. Lav Stern: I. Hrvatska štediona D. 1000; Hrvatska sveopća kreditna banka Din. 1000; Hermann K. Din. 1000; ukupno Din. 3000.

(stan, cijela opskrba, učestvovanje u svim priredbama) iznašat će 3 funte nedjeljno.

O toj lijepoj akciji bratskoga engleskoga Saveza obavještavaju se svi članovi S. J. V-a s napomenom, da svoje prijave šalju Egzekutivi Saveza Jevr. Visokoškolača Kralj. SHS, Zagreb, Palmotičeva 16., koja će ih onda pravodobno obavijestiti da li je engleski Savez njihovu prijavu primio.

U Zagrebu, 17. jula 1925.

Egzekutiva S. J. V-a.

Židovski Djački Dom u Zagrebu. Već je više puta u našoj javnosti bilo govora o akciji, koja bi se imala povesti za podizanje židovskog djačkog doma u Zagrebu, ali se uvijek činilo i govorilo, da je to zamisao, kojoj je ostvarenje veoma daleko. Pitanje stanovanja naših siromašnih studenata u Zagrebu bilo je provizorno riješeno na taj način, da je oko 20 njih smješteno u Dom zaklade dra. Lavoslava Schwarzara, t. zv. Schwarzov dom, u toliko samo, da imaju krov nad glavom i da ne spavaju na ulici.

Medjutim se je u Židovskom Akademskom Potpornom Društvu živo radilo na ostvarenju ideje Žid. Djačkog Doma. Izabran je bio posebni odbor pod predsjedništvom kol. Adolfa Weissmana, koji je ispitao sve mogućnosti za gradnju i koji je dao izraditi nacrt takvog doma. Taj je odbor konačno završio svoj rad i predao ga odboru Ž. A. P. D-a, a zaključkom izvanrednog kongresa od 5. jula o. g., daljnju akciju vodit će Savez Jevr. Visokoškolača kao viša ustanova, koja ima više autoriteta i više mogućnosti, da namakne sredstva, potrebna za podizanje doma. Akcijom upravlja poseban odbor od 7 lica pod predsjedništvom kol. A. Weissmana.

Zagrebačka Židovska Bogoštovna Općina dala je za dom zemljište u Petrovoj ulici na 99 godina besplatno, svi su nacrti već izdani, a sada se sastavlja proračun.

U najskorije vrijeme bit će sazvana anketa privrednika i građana, jer odbor želi, da cijelu akciju vodi u sporazumu i uz pomoć građanstva.

Gradnja doma započet će po svoj prilici već na proljeće 1926.

Iz Ž. N. A. D. »Judeja«, Zagreb. I. Slet Oni članovi koji žele ići na VI. Slet u Osijek, treba da se sami direktno prijave Birou VI. Sleta SŽOU (Osijek I., Židovska škola) do najkasnije 3. augusta ispunivši »Prijavni arak« (odštampan u ovom »Židovu« pod rubrikom »Iz Rad. Odb. SŽOU«.). — II. Svjetski kongres cionističkih visokoškolača održat će se u Wienu 16.—18. augusta, na koji će biti izaslašani naši delegati. Znatnome broju naših članova osigurana je hrana i stan uz veoma umjerenu cijenu (cca 40 Din.), te vrijede na ladjama i željeznici iste pogodnosti kao i za posjetioce XIV. Cionist. kongresa. Haverim, koji žele prisustvovati neka se jave do 3. augusta na ferijalnu adresu: »Judeja«, Zagreb, Ilica 31. III. — III. Ferijalni rad. Umoljavaju se haverim, da stoje u vezi u svome mjestu sa omladinom i građanstvom, te da vrše cionistički rad i da sudjeluju kod općeg Pučko-prosvjetnog rada. O svom radu treba da izvjestite vodstvo »Judeje«.

Predsjedništvo »Judeje«.

Iz Žid. Oml. Kola u SŽOU, Zagreb. Članovi, koji žele prisustvovati VI. Sletu u Osijeku, a nijesu se još prijavili, treba da to učine odmah ali najkasnije do 1. augusta o. g. kod h. Julije Grünwalda (Ilica 33. III. ili »Dekos« d. d. Mažuranićev trg).

U »Wiener Morgenzeitungu« od ponedjeljka, dne 20. jula izašao je članak g. dra. Juliusa Dohanya, potpredsjednika Saveza Cionista u kraljevini SHS, a pod naslovom: »Ein Vorschlag zur Lösung der politischen Probleme«. Članak sadržaje u preradjenoj formi misli i prijedloge, koje je autor razložio u svom članku »Ciljevi i sredstva« u »Židovu« broj 27. od 26. juna.

U istom broju izašli su prijedlozi g. ing. David H. Azriela iz Beograda, »Keren Magen David«, koje donosimo u današnjem broju prema izvornom rukopisu pisca.

Iz redakcije. Zbog tehničkih razloga nije u ovom broju izašao nastavak rasprave o »Predlogu zakona o verskim zakonima i njihovim međusobnim odnosima«.

IZ RADNOGA ODBORA SAVEZA ŽIDOVSKIH OMLADINSKIH UDRUŽENJA.

(Zagreb, Ilica 31. III.)

I. VI. Slet. A) Prijave za dolazak na slet produljuju se do 3. augusta o. g. i najkasnije do tog roka treba da stignu Birou VI. sleta SŽOU., Osijek I., Židovska škola, prijave za dolazak na slet prema prijavnom arku (koji je već prije 14 dana izašao u »Židovu« i razaslan je svim savez. udruženjima) kojega ovdje ponovno iznašamo sa napomenom da sva pitanja trebaju biti precizno ispunjena, da ne bi došlo do nesporazumaka:

1. Tekući br.; 2. Ime i mjesto udr.; 3. Ime i prezime učesnika; 4. Broj sav. iskaznice; 5. Zamimanje; 6. Spol; 7. Dob; 8. Je li delegat? 9. Želi li stan dodijeljen od sletskog biroa? 10. Želi li, da mu se soba rezerviše u hotelu? 11. Želi li zajedničku hranu? 12. Sudjeluje li kod športskih, gimnastičkih ili pjevačkih natjecanja, te kod kojih? 13. Opaske: (Želi li kašer-prehranu?) — Prepis prijave treba u gore naznačenom roku poslati osim sletskom birou i R. O. SŽOU, Zagreb, Ilica 31. III. kat. Sletskom birou treba javiti dan, sat i prugu, kojom se stizava u Osijek.

B) Sletska iskaznica stoji 40 D. i njome se dobiva besplatan stan i besplatan ulaz na sve sletske priredbe. Plaća se kod dolaska na slet.

C) Hrana. U ponedjeljak i utorak bit će zajednička prehrana. Objed i večera stoje dnevno 35 Dinara. Hrana se plaća kod dolaska na slet, a kod primitka sletske iskaznice. Kašer — prehrana stoji isto toliko, te se u prijavama za slet pod rubrikom »Opaske« treba posebno navesti želi li se kašer-hrana.

D) Povlastice kod putovanja. Učesnici sleta imaju na svim vozovima državnih željeznica, svim ladjama Brodarskog sindikata i »Jadranske plovidbe d. d.« 50 posto popusta, tako da na polaznoj stanici uzmu čitavu kartu, koju u Osijeku na kolodvoru ne predaju, nego istu sa uvjerenjem sletskog biroa, o boravku na sletu zadrže, što im onda vrijedi i za polazak kući.

E) Konačište. Sletski biro moli sve one, koji su zatražili zajedničko konačište, da si po mogućnosti ponesu pokrivač i jastučnicu.

II. MATERIJAL ZA SAV. VIJEĆE (br. I. i br. II.) razaslan je nekim članovima svakog sav. udruženja, pa ga treba marljivo proučiti. Upozorujemo ponovno da kao materijal za Sav. Vijeće vrijedi pismo h. Cvi Rothmüllera: O saveznoj ideologiji, članak: Šesti slet, što izlazi u »Gideonu« (osobito važan!) te teze, koje će biti objelodanjene u Sav. Vjesniku.

III. »Gideon« i »Savezni Vjesnik« dani su u štampu i izlaze prije sleta, pa treba još prije sleta dobro proučiti članke koji se odnose na slet i Savezno Vijeće.

IV. Sveto Pismo, staroga i novooga zavjeta u hrvatskom prijevodu Karadžića i Daničića, u platnenom uvezu, dobije svaki sav. član za 35 Din. Knjiga se šalje onda kad stigne taj novac. Upozorujemo sva sav. udruženja, da iskoriste ovu izvanrednu priliku, te da si nabave Sv. Pismo. Narudžbe prima Savez.

V. »Hamizrah«, hebrejski ilustrovani list, izlazi 2 put mjesečno u Jerusolimu, veoma je dobro redigovan, ima mnogo aktuelnih slika. Savez prima narudžbe. Savezni članovi imaju pogodovnu cijenu od 50 D. četvrtgodišnje t. j. 30 posto popusta. Pretplata se plaća unaprijed.

VI. XIV. Cionist. Kongres u Wienu. Prispjele su kongresne iskaznice, koje će dobiti oni, koji su se za njih prijavili. Upozoruje se na vijesti od Kongresbira u današnjem »Židovu«. — Ulaznice za kongres, koje su poručene preko našega Saveza dobit će poručitelji samo u slučaju ako ih do 1. augusta uplate. Ne učine li to, ne će ih ni u kojem slučaju više moći dobiti. — Kongresbiro nam javlja da su zajednička konačišta osigurana i da će konačište sa prehranom stajati oko 5 austr. šilinga (oko 45 D.) Odmah treba da se nabave pasoši i isti najkasnije do 2. augusta pošalju sa kongresnom legitimacijom (bijelom) Savezu zajedno sa 55 D. za vizum, pa će Savez nabaviti za njih vizum uz popust. Za pasoš koji ne će biti kod Saveza najkasnije do 2. augusta zajedno sa 55 D. ne će Savez nabaviti vizum, nego će si to svaki sâm trebati nabaviti.

F. Izložba vještartva. Radnje za tu izložbu treba slati direktno u Osijek na adresu: Biro VI. Sleta SŽOU., Osijek I. Židovska škola, najkasnije do 5. augusta, a ne na adresu Jule Weiner, Vukovar.

ZA BUDUĆU ŠKOLSKU GODINU

primam na stan i potpunu opskrbu dva dječaka, Židova nižih razreda srednje škole. Familjarni postupak, dobra opskrba, Pismene ponude pod »Roditeljska kuća« na upravu lista.

XIV. cionistički kongres u Beču, augusta 1925.

18. augusta ove godine, otvorit će se u Beču XIV. cionistički kongres. Protokoli kongresa su dokumenti, koji će i nadalje zadržati svoju važnost i svoj značaj.

KONGRESNE NOVINE,

organ XIV. cionističkoga kongresa

izlaziće u Beču od 18. augusta, pa sve do konca kongresa i donosit će službeni protokol. Ali i za svakoga će biti nužno da zna, što se dešava i izvan plenarnih sjednica, što vodeće ličnosti cionizma misle o pojedinim problemima, da ukratko sazna sve, što je potrebno, da se uz moguće ispravno prosuditi cionistička situacija i dogadjaji na kongresu.

»WIENER MORGENZEITUNG«

židovske svjetske novine velikoga stila

donosit će u znatno proširenom izdanju za vrijeme kongresa izvještaje i komentare javnim raspravama, opširne interviewse vodećih ličnosti s obilatom materijalom slika, koji će biti priložen tekstu i podati zrcalo događaja u cionizmu.

Prigodom otvorenja kongresa izlazi pored obična dnevna izdanja

SVEČANI BROJ

koji će obasizati otprilike 80 stranica sa prilozima svih vodećih muševa židovske politike, znanosti i književnosti i dosada neobjavljenim ilustracijama iz cionističkoga pokreta i Erec Jisraela

Uvjeti nabave.

Kombinirani abonement (oficijelne »Kongresne novine« i »Wiener Morgenzeitung«, zajedno sa svečanim brojem stoji) Din. 80.—

Zajedno sa narudžbom treba da se pošalje i naznačena svota, jer će se novine slati samo na temelju stigle pretplate.

Narudžbe se šalju na

»WIENER MORGENZEITUNG«, Wien II, Taborstrasse 1—3.

NATJEČAJ.

Kod Uprave Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu osniva se odjel za osiguranje života, a kasnije i za sve druge grane osiguranja, na temelju ugovora, što ga je uprava Keren Kajemet Lejisrael u Jugoslaviji sklopila sa osiguravajućim društvom »Feniks«.

Za ovaj odjel za osiguranje života traži se
upravitelj.

Reflektanti neka svoje oferte s naznakom svojih zahtjeva te dosadašnjeg djelovanja odmah podnesu upravi Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu, Ilica 31, III.

Uprava Keren Kajemet Lejisrael.

NATJEČAJ.

Kod Uprave Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu osniva se odjel za osiguranje života, a kasnije i za sve druge grane osiguranja, na temelju ugovora, što ga je uprava Keren Kajemet Lejisrael u Jugoslaviji sklopila sa osiguravajućim društvom »Feniks«.

Za ovaj odjel traže se

mjesni zastupnici.

Reflektanti imaju svoje oferte s naznakom svojih zahtjeva te dosadašnjeg djelovanja da odmah podnesu upravi Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu, Ilica 31, III.

Uprava Keren Kajemet Lejisrael.

כשר**Restauracija „KARMEL“**

u prostorijama prijašnje restauracije Andžela, Petrinjska ulica 26.

Solidna i dobra podvorba, vazda svježja i dobra kuhinja.

Abonenti dobivaju popust.

Za obilnu posjetu moli

Restauracija „KARMEL“

Nosite radi njihovih mnogih prednosti

Kaučuk pete i potplate.

Tko oglašuje -- taj napreduje

„M A C H E R“

Agentura za prodaju kuća i zemljišta.

Berislavićeva 4. - ZAGREB - Telefon 16-67.

Industrijalci, Banke-Bankari, Dioničarska društva, Amerikanci, advokati, lekari, senzali, trgovci, veliki i mali posjednici najprije, najlakše, najbrže, najjeftinije, najuspješnije možete kupiti-prodati kuće, vile, vinograde, gradilišta zemljišta, veleposjede, ako se obratite na opšte sa svog dobrog glasa poznatu koncesioniranu i sudbeno protokoliranu tvrtku „MACHER“

STAKLANA**BRAĆA GROSS**

ILICA 84. ZAGREB Telefon 12-27.

Veletrgovina stakla porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu:

Svih vrsti stakla
Porculana
Svjetiljaka
Ogledala
Okvira
Staklenih ploča
Raznog kuhinjskog pribora

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.

Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

P A M U K A. ROMANO M O L I N O

sve vrsti i

u svim brojevima

Žuti — bijeli — farbani

ZAGREB,

Boškovićeua ulica broj 15

Brzjavi: DIANA Telefon broj 23-66

žutica platno

šifoni

vata (za poplune)

Tvornica umjetničkog pokućstva**BOTHE i EHRMAN D. D. ZAGREB****Tvornica:**

Zagreb, Savska cesta broj 25.
Telefon broj 14 i 19—99.

Prodavaona:

Zagreb, Ilica 38. ulaz Mesnička ul.
Telefon broj 17—76.

Podružnica:

Beograd, Kralja Petra ulica 20.

Komisijona skladišta:

Braća Stožir k. d., Bjelovar,
Ljovoslav Dukelić, Gospić,

Depolo i Stipčić, Sušak,
Janković i Grujić, Piš,

Lazar Atanasijević i Kompanija Skoplje,
Josip Rijavić, Split.

— Proizvadjia: pokućivo svih vrsti i slogova, kompletni uređaj za stanove, banke, hotele, kavane i restauracije. —

SKLADIŠTE TAPETA I KOŽNIH GARNITURA.